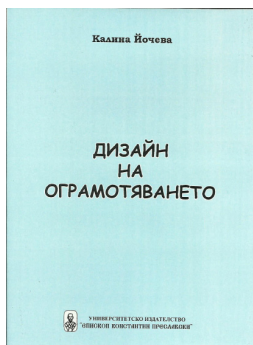


ЕДНА ПОЛЕЗНА И НАВРЕМЕННА КНИГА

Ганка Янкова

A USEFUL AND TIMELY BOOK

Ganka Yankova, Shumen University, Bulgaria



Монографията на Калина Йочева “Дизайн на ограмотяването” представя актуален и значим проблем, свързан с началното ограмотяване на първокласниците. И съдържателният, и концептуалният план на изследването биха могли да се определят като иновативни. Тя е мотивирана от трайния ѝ интерес към проблемите на началното ограмотяване и в нея дизайнът на началното ограмотяване се разбира като съзнателно структуриран процес, планиран и реализиран от педагога, но в съчетание със „свкупност от регламентирани и ситуативни фактори, оказващи влияние върху процеса на обучението по начална грамотност в 1. клас“.

Монографията е структурирана в увод, 5 глави и заключение. Снабдена е с библиография, включваща 39 авторитетни източника. В увода авторката мотивира значимостта на проблема за грамотността с оглед на все по-големия брой неграмотни ученици. Тя подчертава отговорността на всички – педагози, психолози, експерти, родители и т.н., за ширещата се неграмотност. Дефинирани са предметът на изследването и целта, а именно: „на базата на изследвания на различни автори за дизайна в областта на образованието и с оглед на нормативните документи да се изведат основните му елементи, характерни за актуалната практика по начална училищна грамотност, и да се посочат възможности за оптимизиране на процеса“.

В първия раздел „Понятието „дизайн в образованието“ Калина Йочева семантизира понятието *образователен дизайн*, съпоставяйки го с понятия като *педагогически дизайн* и *дизайн на обучението*, и приема педагогическия дизайн като един от елементите на образователния. По-нататък в текста подробно експлицира конструкта педагогически дизайн в съдържателен и процесуален аспект. Подчертава ролята на педагогическия дизайн като наука и изтъква, че педагогически дизайн съществува и при традиционното обучение. Като проявление на дизайна на обучението се дефинира дизайнът на ограмотяване с оглед на това, че технологията на ограмотяването съдържа елементите: планиране, провеждане, оценка. В голямата си част текстът има репродуктивен характер, което показва осведомеността на авторката, но в същото време засипва читателя с големия брой цитирания.

В главата „Преди да влезем в клас“ акцентът е върху учебните програми и върху методите за оgramотояване. Коментират се съдържанието и структурата на програмата и се правят критични бележки, както и мотивирано предложение за увеличаване броя на часовете. Заслуга на авторката е извеждането и систематизирането на проблемите за учебната 2016/2017 г., произтичащи от разминаването на учебниците за 1. клас и новата учебна програма. Калина Йочева препоръчва въвеждането на допълнителни работни листи на учениците, които да компенсират това разминаване между новата учебна програма и действащите буквари. Този вариант е методически целесъобразен и дава възможност да бъдат реализирани поставените цели и да се постигнат резултатите, експлицирани в *държавните образователни стандарти*. Предлага се апробирана алтернативна дидактическа технология на оgramотояване, илюстрирана чрез работа върху помагалото „И аз мога“, което отчита и трудностите при работата с деца билингви, предпоставени от езиковия дефицит и от интерференцията между двата езика.

Най-обемен е разделът „В класната стая“, който експлицира случванията в образователното взаимодействие по роден език, конкретно работата с учебниците, тетрадките, учебните помагала. Направен е задълбочен анализ на буквара, в т.ч. на алтернативните буквари. Разглеждат се съдържанието, структурата, техническото и графичното оформяне, рубриците, символните знаци и са представени насоки за работа. Проследяването на изучаваните езикови единици, тематично обвързани с определен лексикален материал, илюстрира аналитико-синтетичния подход при изучаването им.

Тетрадките са следващият елемент от дизайна. Изведени са функциите на различните тетрадки. Отделено е място и на информационните технологии – електронни буквари, електронни помагала, електронни игри и компютърни презентации.

Класната стая е пространството, в което се случва урокът. Дизайнът на образователното пространство се разглежда като важна необходимост за обезпечаване на учебния процес и по-конкретно на интерактивния учебен процес. Предложени са алтернативи за разположение на учебните места съобразно спецификата на занятието.

В четвъртата глава „Извън училище“ се обръща внимание върху ситуативните фактори, влияещи на началното оgramотояване, като се коментира ролята на родителите, на улицата и на други социални фактори.

В пета глава са предложени вариативни подходи към обучението по начално оgramотояване. Отделя се специално място на интерактивните методи и е обоснована ролята на играта като образователна и занимателна практика с висок потенциал, заради възрастта на първокласниците.

Заключението е логично и стегнато. То има характер на препоръки за решаване на основни проблеми при ограмотяването в контекста на предложения дизайн на ограмотяване.

Авторският принос на Калина Йочева е в съдържателен и технологичен аспект и се свързва с препоръчаната технология, която се илюстрира със създаденото помагало „И аз мога“, с интерактивния метод „Аквариум“, с адаптацията на дидактическото петостишие на А. Крепси към българската система на ограмотяване, с включване на образователни компютърни игри, които могат да се играят онлайн и т.н.

Монографията е значима и с висока приложна стойност заради акцентното извеждане на ролята на образователната среда в процеса на ограмотяване и заради идеите за нейното оптимизиране. Тази книга е полезна не само за началните учители, но и за детските учители, за студентите, за всички, които проявяват интерес към началното ограмотяване. И в тази връзка бих препоръчала по-голямо внимание върху приемствеността между първи клас и детската градина.

Научният труд на Калина Йочева показва изключителната ѝ библиографска осведоменост, нейната лингвистична и методическа подготовка, високия ѝ професионализъм.